

Ресницька Таїсія Вячеславівна,
студентка гр. БП 2-18,
Науковий керівник: Олійник А.Ю.,
к.ю.н., проф., професор кафедри
приватного та публічного права
факультету підприємництва та права
Київського національного університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

УДК 340.15

ДЕРЖАВА І ПРАВО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ЗА ЧАСІВ П. СКОРОПАДСЬКОГО

Вступ. Останнім часом у вітчизняній історико-правовій науці (О. Тимошук) утверджується думка про те, що встановлення гетьманського режиму свідчило насамперед про повагу до таких загальнолюдських цінностей, як життя, сім'я і власність особи, прагнення служити своїй Батьківщині, щоб налагодити в ній спокійне громадське життя й забезпечити правопорядок, а проголошення П. Скоропадським урядового курсу на ринкову економіку означало кардинальну зміну державних ціннісних пріоритетів. Метою доповіді є потреба дослідити державний переворот і утворення Української держави П. Скоропадського. Для досягнення мети слід вирішити такі задачі: а) аналіз причин виникнення Української держави; б) характеристика механізму держави і права П. Скоропадського; в) причини падіння гетьманату; г) сформулювати висновки.

Основний матеріал. 29.04.1918 р. з'їзд хліборобів-землевласників передав владу генералу П. Скоропадському, який проголосив себе Гетьманом, був головнокомандуючим армією та флотом. Створено Гетьманат «Українська держава». Зміна демократичної парламентської форми державного правління на авторитарну. Причини падіння УЦР:

- конфлікт УЦР із німецько-австрійською окупаційною владою, невиконання УЦР своїх зобов'язань;
- конфлікт УЦР з промисловцями, поміщиками;
- нездатність УЦР налагодити систему державного управління;
- утрата УЦР соціальної опори;
- прихильність лідерів УЦР до соціалістичних ідей;
- втома населення від нестабільності, прагнення сильної влади;
- втручання німецько-австрійської адміністрації у внутрішні справи України;
- особисті суперечки всередині керівництва УНР.

«Грамота до всього українського народу»: обіцяла забезпечити населенню спокій, закон і можливість творчої праці.

Політика Павла Скоропадського	
Політика та адміністративний устрій	<ul style="list-style-type: none"> ➤ перетворення УНР на Українську державу монархічного типу на чолі з Гетьманом; ➤ зосередження законодавчої та виконавчої влади в руках Гетьмана; ➤ створення уряду – <i>Ради Міністрів</i> на чолі з Ф. Лизогубом; ➤ налагоджений дієздатний адміністративний апарат.
Економічний розвиток (захист інтересів промисловців і великих землевласників)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ відновлення приватної власності, поміщицького землеволодіння (у перспективі – обмеження розмірів ділянок 25 гектарами й наділення землею малоземельних); ➤ селяни повернули поміщикам землю, відшкодували збитки; ➤ повернення націоналізованих підприємств попереднім власникам; ➤ стабілізація промисловості, транспорту та фінансів; ➤ обмеження свобод робітникам (скасування 8-годинного робочого дня, заборона страйків); ➤ підтримка вільного підприємництва; ➤ можливість промислових та торговельних кіл суттєво впливати на економічну політику влади; ➤ широкий збут товарів до Австро-Угорщини та Німеччини; ➤ поновлення залізничного руху.
Фінанси	<ul style="list-style-type: none"> ➤ створений збалансований державний бюджет; ➤ удосконалення грошової системи (впровадження гривні); ➤ відкрито кілька українських банків.
Права і свободи	<ul style="list-style-type: none"> ➤ обмеження демократичних прав і свобод; ➤ переслідувань більшовиків, анархістів, ін. лівих партій; ➤ жорстка цензура на газети; ➤ заборона зборів, мітингів, маніфестацій.
Військова справа	<ul style="list-style-type: none"> ➤ початок створення регулярної української армії (Синьожупанники, Сірожупанники, Сердюцька дивізія); ➤ прагнення відродити козацтво.
Зовнішні відносини	<ul style="list-style-type: none"> ➤ установлення дипломатичних відносин з 12 країнами, насамперед – з країнами Четверного союзу; ➤ Україну визнали 30 країн; ➤ підписання перемир'я з радянською Росією.

Заснування Української академії наук

Українську академію наук (УАН) засновано за указом *Павла Скоропадського* і урочисто відкрито *14 листопада 1918 року*. Її було створено самоврядною установою, яка складалася з 15 інститутів, 14 постійних комісій, 6 музеїв, тощо. Видання Академії друкувалися українською мовою. Статут мав загальноукраїнський характер УАН: її членами могли бути не тільки громадяни *Української Держави*, але й українські вчені Західної України (що тоді входила до складу Австро-Угорщини). Президент УАН – професор *Володимир Вернадський*, науковий секретар – *Агатангел Кримський*.

Падіння Гетьманату:

1. 11 листопада 1918 р. – капітуляція німецьких військ, виведення їх з території України. Оголошення грамоти П. Скоропадського: відмова від самостійної української держави, курс на утворення Всеросійської федерації народів.

2. Виступ січових стрільців у Білій Церкві. Вирішальний бій під Мотовилівкою, поразка гетьманських військ від військ Директорії.

3. Вступ до Києва військ Директорії.

Причини падіння П. Скоропадського:

➤ Вузька соціальна база гетьманату, підкорення його економічної політики інтересам окупаційної влади.

➤ Залежність стабільності режиму від німецьких збройних формувань.

➤ Відсутність дієздатної регулярної національної армії.

➤ Його програма виявилися несумісною з інтересами Німеччини та АвстроУгорщини, як окупаційних держав.

Висновки.

Існування Української Держави П.Скоропадського призвело до встановлення воєнної диктатури у вигляді монархії, або гетьманату.

Загалом Україні вдалося досягти стабілізації економіки, надати могутній імпульс розвитку української культури, добитися низки успіхів в зовнішній політиці та культурі.

Але внутрішня політика мала вузьку соціальну базу, що призвело до падіння гетьманату.

Список використаних джерел:

1. Бойко О. Д. Історія України: посібник / О. Д. Бойко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 688 с.

2. Прометеус. орг. Курс «Історія України». Викладач курсу Тетяна Філіпенко. Лекція 22.

3. Хелпкс. орг. Курс «Історія України». Лекція 14.